

Tiết 17, 18

TRUYỆN KIỀU CỦA NGUYỄN DU

I. NGUYỄN DU :

1. Thân thế:

- Nguyễn Du: (1765-1820) tên chữ Tố Như, hiệu Thanh Hiên, quê Hà Tĩnh.
- Sinh trưởng trong một gia đình đại quý tộc, nhiều đời làm quan cho nhà Lê ; có truyền thống văn học

2. Thời đại:

- Sống cuối thế kỷ XVIII, đầu thế kỉ XIX, đây là thời kỳ lịch sử có những biến động dữ dội.

- Chế độ phong kiến khủng hoảng trầm trọng, giai cấp thống trị thối nát, tham lam, tàn bạo, các tập đoàn phong kiến (Lê- Trịnh; Trịnh - Nguyễn) chém giết lẫn nhau.

- Nông dân nổi dậy khởi nghĩa ở khắp nơi, đỉnh cao là phong trào Tây Sơn.

3. Cuộc đời:

- Nguyễn Du đã phải lưu lạc 10 năm (1786-1796) trên đất Bắc (quê vợ ở Thái Bình) rồi sau ông về ở ẩn tại quê nhà(Hà Tĩnh).

- Năm 1802, Nguyễn Ánh lên ngôi, ông ra làm quan bắt đắ dĩ cho triều Nguyễn.

- Năm 1813 – 1814 đi sứ sang Trung Quốc lần thứ nhất .

- 1820, chuẩn bị đi sứ sang Trung Quốc lần 2 ,ông bị ốm rồi mất tại Huế

4. Sự nghiệp:

- Nguyễn Du một thiên tài kiệt xuất. Với sự nghiệp văn học có giá trị lớn, ông là đại thi hào của dân tộc Việt Nam, là danh nhân văn hoá thế giới, có đóng góp to lớn đối với sự phát triển của văn học Việt Nam.

- Những tác phẩm chính:

+ Tác phẩm chữ Hán có 243 bài: *Thanh Hiên thi tập, Nam Trung tập ngâm* , *Bắc hành tạp lục*

+ Tác phẩm chữ Nôm: *Truyện Kiều, Văn chiêu hồn*

II. TRUYỆN KIỀU

1. Nguồn gốc:

Dựa theo cốt truyện *Kim Vân Kiều truyện* của Thanh Tâm Tài Nhân (Trung quốc) nhưng phần sáng tạo của Nguyễn Du là rất lớn.

* Về nội dung:

- Nguyễn Du đã biến câu chuyện “*Tình khố*” trong “Kim Vân Kiều truyện” của Thanh Tâm Tài Nhân thành *Khúc ca đau lòng, xót thương* cho người bạc mệnh.

- Phản ánh “*Những điều trông thấy*” về hiện thực xã hội trong giai đoạn cuối Lê đầu Nguyễn.

* Về Nghệ Thuật:

- Nguyễn Du lược bỏ các chi tiết thể hiện sự mưu mẹo, sự báo oán tàn nhẫn và dung tục trong Kim Vân Kiều.

- Thay đổi ngôn ngữ kể chuyện và thứ tự kể chuyện của các nhân vật, cùng với ngôn ngữ tác giả, thêm một số chi tiết, tạo nên những nhân vật sống động sâu sắc hơn trong việc thể hiện tâm trạng cảm xúc.

- Lúc đầu có tên: “*Đoạn trường Tân Thanh*”, sau đổi thành “*Truyện Kiều*”.

→ Là tác phẩm văn xuôi viết bằng chữ Nôm nổi tiếng: Xuất bản 23 lần bằng chữ Nôm, gần 80 lần bằng chữ quốc ngữ. Dịch ra 20 thứ tiếng, xuất bản ở 19 nước trên toàn thế giới.

2. Thể loại: *Truyện thơ Nôm*, gồm 3254 câu thơ lục bát.

3. Tóm tắt tác phẩm:

Phần 1: Gặp gỡ và đính ước

Thúy Kiều là một thiếu nữ tài sắc vẹn toàn, con gái đầu lòng của Vương viên ngoại. Trong buổi du xuân, Thúy Kiều gặp Kim Trọng. Giữa hai người chớm nở một mối tình. Kim Trọng chuyển đến ở trọ cạnh nhà Thúy Kiều. Hai người chủ động đính ước.

Phần 2: Gia biến lưu lạc

Kim Trọng về quê chịu tang chú, gia đình bị mắc oan. Kiều bán mình chuộc cha. Nàng bị lừa, bị đẩy vào lầu xanh. Nàng được Thúc Sinh cứu vớt nhưng vợ cả là Hoạn Thư ghen đày đoạ. Thúy Kiều Trốn, đến nương nhờ cửa Phật. Sư Giác Duyên vô tình gửi nàng cho Bạc Bà nên Kiều lại rơi vào lầu xanh lần hai. Ở đây, Thúy Kiều gặp Từ Hải. Từ Hải giúp nàng báo ân, báo oán. Do mắc lừa Hồ Tôn Hiến, Từ Hải bị giết, Thúy Kiều phải hầu rượu, hầu đàn Hồ Tôn Hiến rồi bị ép gả cho viên thổ quan. Đau đớn, nàng trâm mình ở sông Tiền Đường nhưng được sư Giác Duyên cứu và lần thứ hai nàng nương nhờ cửa Phật.

Phần 3: Đoàn tụ

Sau khi chịu tang , Trọng về tìm Kiều. Nghe tin , chàng đau đớn vô cùng. Tuy kết duyên cùng Thúy Vân nhưng chàng vẫn cất công tìm Kiều. Nhờ gặp sư Giác Duyên Kim Kiều gặp nhau, gia đình đoàn tụ. Kim Kiều đôi duyên đôi lứa thành duyên bạn bầy.

III. GIÁ TRỊ CỦA TRUYỆN KIỀU

1. Giá trị nội dung:

a. Giá trị hiện thực: Truyện Kiều là bức tranh hiện thực về một xã hội phong kiến bất công tàn bạo.

- Bộ mặt tàn bạo của tầng lớp thống trị.
- Số phận những con người bị áp bức.
- Bi kịch của người phụ nữ

b. Giá trị nhân đạo:

- Truyện Kiều là tiếng nói thương cảm trước số phận bi kịch của con người,

- Tố cáo các thế lực tàn bạo
- Khẳng định và đề cao tài năng nhân phẩm và những khát vọng chân chính của con người.

2. Giá trị nghệ thuật:

- Ngôn ngữ văn học vừa có chức năng biểu đạt vừa có chức năng biểu cảm và thẩm mỹ

- Thể thơ lục bát đạt tới đỉnh cao rực rỡ.
- Phương thức tự sự có bước phát triển vượt bậc từ nghệ thuật dẫn chuyện đến miêu tả thiên nhiên ,con người.

→ *Truyện Kiều* là một kiệt tác đạt được thành tựu lớn về nhiều mặt, nổi bật là ngôn ngữ và thể loại.